

נוסח תימן

שילובים

זמני פניסת וציאת השבת		
פרשה	כניסת	ציאת
18:17	17:20	תרומה
18:22	17:25	תצוה
18:27	17:30	כי תשא
19:32	18:35	ויקרא

לפי זמן ת"א.
לזמן ירושלים שי להוריד
15 דקות לכניסת השבת
לזמן חיפה להוריד 9
דקות לכניסת השבת.

ירחון לחודש אדר הגשע"ז ליצירה בשכ"ח לשטרות
העורך: שמואל מחפוד יצ"ו כתובת המערכת: רחוב הגר"א ו, רה"ע

מז"ד הגאון הגדול הרב פנחס קורח שליט"א

אסתר הם שרשרת אחת של מארעות שכל חליה בשרשרת הארועים מהיום וחד ספור שלם, רצוף בהשגחה שמימית, בהקדמת רפואה למכה על ידי בחירתה של אסתר למלכה, שבשעת הצורך ידעה לעמוד לימין עמה תוך חרוף נפש, וסכנה בעצמה לבקש מהמלך על עמה למרות שלא הזמנה אל המלך שלשים יום. קורא הדורות מראש העמיד לישראל את מרדכי ואסתר בבית המלך כדי שבבא הזמן יוכלו לפעל להצלת עם ישראל.

לפי תאור המגלה אכן עם ישראל היה שרוי בחרדה לגורלו, וכשנודעה גזרת המלך אחשוורוש והמן, אזי בכל מדינה ומדינה וכו' אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד וכו'. והיו אובדי עצות ולא ידעו מנין תצמח הישועה, ומרדכי ואסתר צדיקי הדור הכריזו על צום ותפלות במשך שלשה ימים להתחנן ולבקש על עם ישראל שלא תאבד שארית ישראל. ובעוד המלך והמן ישבו לשותות הרי צדיקי הדור מכסים היו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות כדי לשפך שיח לפני בורא עולם. ותפלותיהם אכן הרקיעו שחקים וכמבאר במדרש שאכן היה רעש בשמים, ובטלה הגזרה בעזר שוכן במרומים.

מצברי רבוא

ליהודים היתה אורה ושמחה

אדר הוא החודש האחרון בסדר חדשי השנה. וכן הוא במגלת אסתר לחדש שנים עשר הוא חודש אדר (אסתר ג, ז). המיוחד בחדש זה הוא מצות השמחה. משוננס אדר מרבם בשמחה, שמחה זו היא על נס ההצלה של עם ישראל מגזרות אחשוורוש והמן שזממו להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד בכל מדינות המלך אחשוורוש, ובורא עולם הפר את עצתם והציל עמו מיד אויביהם.

כדי להבין את גדל הנס והישועה יש לעקב אחר השתלשלות הדברים המתארת במגלת אסתר. אם נשים לב לתאור המארעות באותה תקופה, נראה שהיה זה רצף של ארועים במשך כשורה עשרה שנה מאז המשטה הראשון שעשה המלך אחשוורוש בשנת שלש למלוכה, הריגת ושתי המלכה, בחירת אסתר במקום ושתי, בגינת בגתן ותריש במלך שלמרדכי היהודי היתה יד בחשיפת הבגידה, אשר ברבות הימים התברר שלמרדכי עמדה זכות זו בספר הזכרונות של המלך אחשוורוש. עלית של המן האגגי לתפקיד ראש הממשלה במלכות אחשוורוש, מזמתו לאבד את היהודים שקבלה את הסכמת המלך. וכאשר נודע הדבר למרדכי יצא בהפגנה נועזת ברחובות העיר בלבוש שק כדי להתריע ולפעל לבטול הגזרה. זמתו של מרדכי להפעיל את המלכה אסתר להשפיע על אחשוורוש לבטול הגזרה, בקשה שהיתה כרוכה בסכנת נפשות של אסתר. ובתוך אותה תקופה מתארת גדולתו של המן שהיה שרוי בשמחה על הסכמת המלך לאשר את הגזרה לאבד את עם ישראל, וחפש דרכים איך להרג את שנוא נפשו מרדכי היהודי. ובעצת מקרביו הכין עץ לתלית מרדכי היהודי. ויושב במרומים ישחק לו, ודוקא בשעה זו עלתה קרנו של מרדכי, וסבבה ברחוב העיר רכוב על סוס המלך לבוש בבגדי מלכות וראש הממשלה המן קורא ומכריז לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו, כי הוא יקיר המלוכה.

ומרדכי הצדיק לא מתפעל מהכבוד הרב שנחל וחוזר הוא לשקו ולתעניתו. ומכאן והלאה מתארת נפילתו המסחררת של המן ונהפך הוא, ומזמתו של המן לתלות את מרדכי נהפכה עליו, וכרה שחת בה פל והמשתאות של אסתר עם אחשוורוש שבסיומם התבטלה הגזרה ונתנה רשות ליהודים להתגונן ולהלחם בכל הקמים עליהם. ואכן רוח והצלה ותישועה גדולה ונהפך הוא כי היהודים גברו על שונאיהם ומבקשי רעתם, והרגו בשונאיהם ובראשם עשרת בני המן שנתלו ונהרגו כאחד. נסים שאף אדם לא פלל ולא מלל שאכן יתהפכו הגזרות לרעה על שונאי ישראל.

מתאור השתלשלות הארועים מתחלת המגלה ועד סופה נראה לכאורה שאין קשר בין המשתאות של אחשוורוש לחיל פרס ומדי ולכל שרי המדינות, והמשתה שעשה בשושן שבסיומו האשמה ושתי בבזוי המלך והצאה להורג בעצת יוצעיו. וחכמי ישראל למדונו שכל התאור במגלת

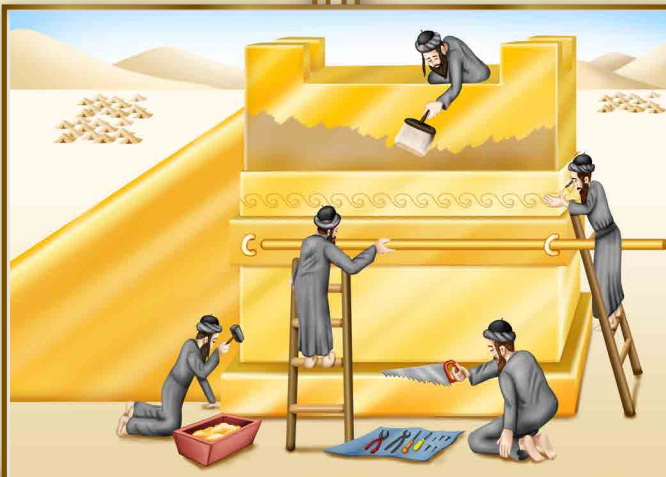
מצברי סופרים

לקראת פורים (ר' יהודה רצהבי)

ב'חדר' התחילה אורית הפורים כמה שבועות לפני כן, כאשר המלמד הוסיף על הלמודים הרגילים את קריאת מגלת אסתר. בשכר הוראת המגלה קבל המלמד מהוריו של כל ילד ביצה או שתיים, ובפורים העניקה לו כל משפחה מתנת פורים כמסת ידה. לקראת חג התקינו ההורים לקטנים, עד גיל שש, בבות המן. זהו לוח עץ קטן, שבארבע קצותיו מלמטה תקועים גלגלים ועליו דמות סוס ואדם, שסמל את המן, רכוב עליו. את הדמות הלבשו לבוש ערבי, ואף הדבוקו בפניו בשעה שני זרועיו אפנה אדמים, הם העינים. את המן זה הצניעו ושמרוהו משנה לשנה. לפנים - כעדות ר' יעקב ספיר - היו בבות המן עשויות חמר וטיט. לאחר שנתגבשו היו תולים אותן בחצרות בתי הכנסת, והילדים היו מידיים בהן אבנים וזרקים עליהן חצים עד שמנפצים אותן. נוסף על בבת המן תפרו לילדים שקיקי בד קטנים לצור בהם מעות פורים, שציתים הם לקבל מקורבי משפחה. המון העם חש בפורים בשבת זכור עם קריאת פרשת עמלק בתורה ו'תקון פורים' לר' יהודה הלוי (פיוט 'מי כמכה' המרצה בחרוזים את מגלת אסתר), שניעמתו מרנינה.

לקראת הפורים הכינו הקלאים בשוק קליות מזרועים למיניהם לסעודות פורים ולמשלח מנות, ואלו בעלי חנויות לממתקים יצרו לתינוקות סכריות מיחודות ליום הזה. הסכריות עשויות היו תבניות נבובות של מחתות קטרת (מבאכ"ר), בעליחיים, בתים ומגדלים. ידעו של עקרות הבית היו מלאות עבודה בהכנת עוגיות לבית ולמשלח מנות, ותבשילים לסעודות. במערכת המאכלים צינו את הפורים במיוחד בביצים שלוקות, שהנשים צבעו בצבעים וחלקו לילדים בבקרו של הפורים.

מאכלות תימן

הנער והחמור

מבסס על פי ר' ישי חגיבי ויצא לאור בעזרת ה' בקרוב בספר "אגדות תימן".

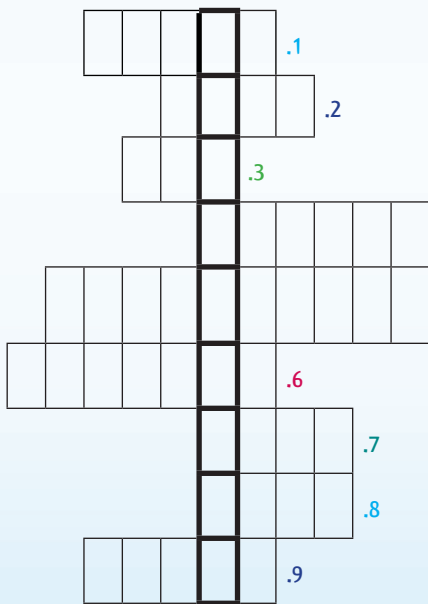
סעדיה המבהלה החל לבכות, ולתדהמתו גם מעיני החמור זולגות דמעות. סעדיה הקטן בוכה, והחמור בוכה - אך ממשיך לרביץ. האם יש בשדה אנשים? סעדיה הפנה מבטיו לארבע רוחות השמים, אולי יעברו אנשים, אך לתדהמתו העמק שומם, לא יהודים ולא ישמעאלים, לא אפרים ולא עובדי ארח, דממה מחלטה, אין נפש חיה, רק סעדיה והחמור הרובץ בתוך שדה התבואה. "אדם ובהמה תושיע ה'" - הדהד הפסוק בראשו של הילד סעדיה. לפתע נשמע קול המון זועם, קול יריות וצחצוח חרבות הפר את הדממה, פרשים על סוסים וגמלים שגטו בדהרה אל תוך העמק הרחב, אלה נסים ואלה רודפים, המלה וקול מלחמה נשמעו בעמק. שעתים התחבאו להם החמור והילד סעדיה, כשהתבואה מסתירה אותם מעיני הפרשים. החמור רובץ והילד לידו, עד שקולות המלחמה הלכו והתרחקו מהם. היו אלה ישמעאלים, גרוד של חילים עולים בשליחות האמאם מאזור? אלאגהרנה לכונן צנעא'. לפתע שוב שררה דממה בעמק, והנה גם החמור, וסעדיה הקטן מהר לעלות על גבו. הם חזו את עמק התבואה, ועלו אל דרך הפירים אלכ'טם ובאשכול, משם ירדו ועברו את אל מעין, ושם פנה החמור שמאלה, ולעיני סעדיה נגלה כפר בראש הרה. החמור שהיה שקט לארץ הדרך, החל לנער, כאלו אומר לסעדיה זה מחוז חפצנו. החמור פסע לתוך הכפר, והנה רואה סעדיה את סבו רבי חיים מתבונן בו מבעד לחלון הבית בו שהה. כשנפגשו אמר לו סבו: "ידעתי את מה שארע לך בדרך, וגם ידעתי שהחמור רובץ בעמק, ואם החמור היה ממשיך לפסע בעמק, החילים היו רואים אותך ואת החמור, אותך היו חוטפים ומאסלמים, ואת החמור היו לוקחים לעצמם. ברוך השם שעשה לנו נס. ידעתי מתי יצאת מהבית ולמה התעכבת, אבל כל עכבה לטובה וברוך השם שהצילך מהחילים, כי מרגע שיצאת מהבית עמיתי והתפללתי לשלומך, וברוך שומע תפלה". זה הוא שאמר הפתוב: ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו (ישעיה א, ג)

בקר של שמש עלה על מחוז כולאן שבתימן. החטים בשדות המרחקים כבר הבשילו, והאפרים החלו לקצר את פרי עמלם. "סעדיה, סעדיה! נשמע קול קריאה בבית הרב חיים חגיבי. "סעדיה, סעדיה! הנה זה קולה של הצדקת אשת הרב, בקראה לנכדה הקטן. בעלה הצדיק - נגר ממנה היה, ואף על פי ששמש דין ורב הקהלה, לא התפרנס מן הקהלה ולא היה לטרח על צאן מרעיתו, ועל כן לא היה באותה שעה בביתו, אלא עסוק במלאכתו. "כן סבתא" מהר הנכד ונגש אל סבתו האהובה. למראה נכדה התפשט חיוף על פני הצדקת, ואמרה לו: "סעדיה, סבך עובד בקפר כטמה, בבקשה קח אליו את חמור". סעדיה הקטן כבן אחת עשרה שנים היה, ומעולם לא היה בכטמה, וליתר דיוק, מעולם לא יצא את אזור רבוע שבו התגורר. למעשה רבוע היה עבירו עולם ומלואו, פה ברבוע התגורר סבו הנערץ, הגאון, איש האשכולות, המקבל, הדין, הרופא, המוהל, השוחט, המקדש והמגרש. פה גם מתגוררים שאר קרוביו, דודיו ומקריו. אך מה יאמר לטבתו? סרב? איך אפשר לסרב לסבתו האהובה הצדקת? "החמור יודע את הדרך" נשמע קולה של הסבתא, כאלו קראה את מחשבותיו, "החמור יקח אותך עד מקום עבודתו של הסבא". סעדיה עלה על גב החמור, והסבתא קשרה את הנכד אל גב החמור, כדי שלא יפל הילד בדרך, וכך יצא סעדיה לדרך על גב החמור. השמש כבר עמדה לה במרכז השמים, שעת הצהריים הגיעה, הנכד הצעיר נמע כבדת דרך לא מבטלת, וכבר חלף על פני הכפרים אלקשמה וודוח ווקע אל מכרף אלעלה, והנה לפניו עמק רחב ידים מלא תבואה. עמק זה נקרא ואדי לאנג אלעבר. החמור פסע אל תוך העמק, ולפתע ללא סבה הנראית לעין רבץ על ברקיו, כך שהתבואה שצמחה סביב כסתה את החמור ואת רוכבו מעיני כל. סעדיה החל מדרבן את החמור שיקום מרצו, אך החמור בשלו - רובץ ולא קם. בצר לו, התיר סעדיה את החבל שקשר אותו לגב החמור, ירד מגב החמור והחל מושך את החמור על מנת להקימו. מושך ומכה את הבהמה אך ללא הועיל.

פיצוח וששטוס

גלו מהן צמד המלים הקשורות לחדש זה, המספתרות בתוך התשבץ, שלחו ואולי תזכרו...

1. יעץ לאחשורוש להחמיר בענשה של ושתו.
2. בלי מרעיש לימי הפורים.
3. שותפו של בגתן.
4. הוא זכור לטוב.
5. אותו נוהגים לומר בשבת שלפני פורים.
6. מאפה ידוע לימי הפורים.
7. השבת שלפני פורים נקראת "שבת...".
8. המלה הראשונה בפתיחה למגלה שאותה נוהגים יהודי תימן לומר.
9. אביו של המן.

הזוכה לחדש שבט הילד הנעים יגל צוברה הי"ו בין הפותרים נבונה יגל מבוטש מפאר,

את הפתרונות יש לשלח לשמואל מחפוד - הגר"א 1 ראש העין. נתן לממש את הזכיה ב"נוסח תימן" ביריבובים 26 בני ברק.

הלכה ומנהג

קריאת המגלה

קטן שהגיע לגיל חנוך, כבן שש או שבע שנים ולפי חריפותו, חיב האב לחנכו לקרא את המגלה, כלומר לקראה כדין בטעמיה ובדקדוקיה, או לקרא לו את המגלה בביתו. מנהג טוב הוא להביא את הקטנים הללו לבית הכנסת בכדי לשמע את קריאת המגלה, ובזה מתחנכים לשמע אותה בצבור, משום פרוסום הנס. ובאמת, אחד הטעמים שנוהגים הקהל לומר בקול רם את הפסוקים "איש יהודי" וכו', הוא בכדי לעורר את הקטנים, שלא יישנו אלא יתנו את לבם לקריאת המגלה. לפיכך צריך כל אדם להשיג על בניו שישמעו את הקריאה, ובזה מקיים מצוות חנוך אפלו לא שמעו את כל המלים, והעיקר היא ידעת פרוסום הנס. (קצור הלכות ומנהגים)

מגילת אסתר - צבעונית

כמנהג כל ק"ק תימן יע"א בלדי ושאמי על פי המסורת המקובלת בדינו מפי זקני תימן וחכמיה עמוד מנוקד מול עמוד תקון סופרים שורה מול שורה 21 שורות-המולך. כולל: "חלק הדקדוק" למחרי"ץ זצוק"ל, סדר קריאת המגילה ערוך ע"י הרה"ג פנחס קורה שליט"א וכן חילופי גרסאות מהדורא חדשה צבעונית ומתוקנת.

גודל ספר 16 ס"מ x 23 ס"מ

במחיר של: 8 ש"ח
במקום: 15 ש"ח

דמבעע מונבל ללקוחות פריטים ולא למשוחקים ועד פורים התשע"ז בלבד, עד גמר המלא.

* ספרים * טליות * דיסקים * לבוש תימני * גריל לפיתות * פלטה מתקפלת לשבת ועוד.

רחוב בירנבוים 26, בני-ברק א' ה' 10:00-21:00, יום ו' 9:00-13:00

טל: 03-6781444 יחיד: 053-3336661 www.nosachteiman.co.il

תבאע עד פורים